

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36016681	IES Carlos Casares	Vigo	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Bacharelato	Economía	1º Bac.	4	140

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	4
3.1. Relación de unidades didácticas	6
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	6
4.1. Concrecións metodolóxicas	19
4.2. Materiais e recursos didácticos	20
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	21
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	21
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	25
6. Medidas de atención á diversidade	26
7.1. Concreción dos elementos transversais	27
7.2. Actividades complementarias	28
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	29
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	30
9. Outros apartados	32

1. Introducción

A realidade é incerta, pero ofrece multitude de posibilidades, vívese nunha etapa de profundas transformacións aceleradas pola incorporación das novas tecnoloxías a diferentes esferas da vida. Na sociedade gózase dun progreso económico único que, xera:

- Niveis de pobreza non desexables.
- Un exceso de contaminación.
- Un incremento da desigualdade.
- Un envellecemento da poboación nos países desenvolvidos.

O planeta está interconectado de múltiples ámbitos:

- Económico
- Cultural.
- Ambiental.
- Social.

A poboación é responsable do impacto das súas decisións, tanto individuais como colectivas, no mundo. Esta reflexión está presente en todos os países do mundo e deu como froito o compromiso que supoñen os obxectivos de desenvolvemento sostible (ODS) para afrontar conxuntamente os principais desafíos do futuro. A educación é un instrumento fundamental para facer posible ese compromiso e, neste sentido, a formación económica axuda a comprender desde a súa perspectiva cales son eses desafíos e como afrontalos.

Entender a realidade desde un punto de vista económico axuda a desenvolver mellor o comportamento individual e colectivo tras unha reflexión racional e ética que permita tomar decisións financeiras e económicas na vida cotiá e valorar o seu impacto.

Canto mellor se comprenda o mundo no que se vive, máis capaces serán de tomar decisións que permitan mellorar a vida, a sociedade e a contorna na que se vive.

Coa materia de Economía trátase de:

- Aproximar ao alumnado ao coñecemento da economía de maneira introdutoria.
- Entender a sociedade na que vive.
- Espertar o seu interese e promover iniciativas dirixidas a actuar sobre a propia realidade, tras unha análise crítica desta.
- Tomar de maneira razoada e responsable as súas propias decisións con repercusión económica e financeira, tanto no ámbito individual como colectivo.
- Que sirva de base para aquel alumnado que decida estudar posteriormente esta disciplina.
- Para os que orienten o seu itinerario académico noutra dirección e desexen adquirir unha cultura económica xeral necesaria para participar dunha forma activa no desenvolvemento dos retos da economía actual.

O currículo de Economía toma como referentes os descritores operativos que concretan o desenvolvemento competencial do alumnado ao termo do bacharelato. Ademais, desenvólvese tendo en conta os obxectivos fixados para esta etapa, contribuíndo a afianzar

no alumnado «o espírito emprendedor con

actitudes de creatividade, flexibilidade. iniciativa, traballo en equipo, confianza en si mesmo, sentido crítico».

O currículo desta materia, que aborda aprendizaxes significativas, funcionais e de interese para o alumnado, está organizado ao redor da adquisición duns obxectivos que desenvolven diversos aspectos.

1. Tratar de explicar como a escaseza condiciona os comportamentos desde a perspectiva económica, tanto no plano persoal como social.

2. Propoñer analizar a realidade utilizando ferramentas que brinda a propia ciencia económica. Ditas ferramentas permitirán estudar, por unha banda, o comportamento dos diversos axentes económicos, con visión microeconómica e, por outra, o funcionamento económico agregado, desde unha perspectiva macroeconómica.

3. Incluír tanto a explicación de ferramentas de intervención económica, as políticas económicas, como a exposición de retos da economía actual para os que hai que buscar novas solucións.

A ciencia económica, como ciencia social, ten unha proxección cara á acción que permite desenvolver propostas de intervención na economía e contribuír a unha mellora do benestar da sociedade.

Os criterios de avaliación establecidos van dirixidos a comprobar o grao de adquisición dos obxectivos da materia, isto é, o nivel de desempeño cognitivo, instrumental e actitudinal que poida ser aplicado en situacións ou actividades dos ámbitos persoal, social e educativo cunha futura proxección profesional.

Os criterios de avaliación e os contidos organízanse en cinco bloques e é obxectivo desta materia que o alumnado tome un primeiro contacto cos saberes de economía, que os comprenda e relacióneos e que adquira unha visión global e integradora.

1. Relacionar as decisións económicas a partir da análise da realidade.

2. Coñecemento e uso de ferramentas que permitan que o alumnado entenda a realidade económica desde unha perspectiva microeconómica.

3. Coñecemento e uso de ferramentas que permitan que o alumnado entenda a realidade económica desde unha perspectiva macroeconómica.

4. Políticas económicas, os aspectos principais da súa terminoloxía e á repercusión que teñen na contorna económica nun marco globalizado, así como aos problemas e aos instrumentos cos que contan os gobernos para dar respostas aos devanditos problemas.

5. A contorna económica máis inmediata para identificar as fortalezas e as debilidades da economía española.

Durante este curso vaise impartir no IES Carlos Casares (36016681). Este é un centro de educación secundaria situado na Avda. de Madrid s/n, saída 663, de Vigo. Trátase dun centro urbano. Os estudos que se imparten no centro son: ESO e bacharelato así como grupos de Diversificación, en ESO.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Valorar o problema da escaseza e a importancia de adoptar decisións no ámbito económico, analizando a súa repercusión nos distintos sectores e comparando solucións alternativas que ofrecen os diferentes sistemas para comprender o funcionamento da realidade económica.	2		2		40-50		1-2	
OBX2 - Recoñecer e comprender o funcionamento do mercado, analizando os seus fallos, para estudar a repercusión destes na contorna e facilitar a toma de decisións no ámbito económico.	2-3		2		40	3	1-2	
OBX3 - Distinguir e valorar o papel dos distintos axentes económicos que interveñen no fluxo circular da renda recoñecendo, con sentido crítico, os beneficios e os custos que xera, para determinar como se produce o desenvolvemento económico e a súa relación co benestar da sociedade.	2-3				40-50	3-4	1-2	
OBX4 - Coñecer e comprender o funcionamento do sistema financeiro valorando os seus efectos sobre a economía real e analizando os elementos que interveñen nas decisións financeiras relacionadas co investimento, o aforro, os produtos financeiros e a procura de fontes de financiamento para planificar e xestionar con responsabilidade e autonomía as propias finanzas e adoptar decisións financeiras fundamentadas.	2-3			4	12-40-50		1-2	
OBX5 - Identificar e valorar os retos e os desafíos aos que se enfrenta a economía actual, analizando o impacto da globalización económica, a nova economía e a revolución dixital para propor iniciativas que fomenten a equidade, a xustiza e a sostibilidade.	2-3		4	5	12-40-50		1	
OBX6 - Analizar os problemas económicos actuais mediante o estudo de casos, a investigación e a experimentación, utilizando ferramentas da análise económica e tendo en conta os factores que condicionan as decisións dos axentes económicos, para facilitar a comprensión deses problemas e expor solucións innovadoras e sostibles que respondan a necesidades individuais e colectivas.	3		2		50	3-4	1-2-3	

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Principios básicos de economía	Economía. Escaseza e elección. Ramas da Economía.	8	10	X		
2	Sistemas económicos ou organización dunha sociedade	A actividade económica. Produción de bens e servizos e crecemento económico. Sistemas económicos. A importancia das institucións: o institucionalismo	8	10	X		
3	A actividade das empresas e a súa responsabilidade social	A empresa. Obxectivos e funcións. O proceso produtivo. A responsabilidade social das empresas	10	12	X		
4	A dinámica do mercado	O mercado. A curva de demanda. A curva de oferta. O equilibrio de mercado.	10	15		X	
5	Tipos de mercado e implicacións na vida das persoas	Estruturas de mercado e as súas consecuencias. Mercados de competencia perfecta. Mercados de competencia imperfecta.	8	12	X		
6	Fallos de mercado	Introdución aos fallos de mercado e as súas solucións. Fallos de mercado relacionados coa eficiencia e a función asignativa. O comportamento cíclico da economía e a función estabilizadora. A distribución desigual da renda e a función distributiva	6	10	X	X	
7	Produción, prezos e benestar	A macroeconomía e as súas variables fundamentais: macromagnitudes. Produción. Prezos. Contabilidade nacional	10	15		X	
8	Funcionamento do mercado de traballo e igualdade de oportunidades	O mercado de traballo. As políticas de emprego	10	12		X	
9	A política fiscal responsable	A política fiscal. Os orzamentos xerais do Estado	8	12			X
10	As decisións financeiras, o sistema financeiro e a política monetaria	Decisións financeiras. O diñeiro. O sistema financeiro. A política monetaria e os tipos de interese	10	12			X
11	Comercio internacional, cooperación e a Unión Europea	A globalización económica. O comercio internacional. A integración económica. A balanza de pagos. O mercado de divisas. O mercado común europeo e a unión económica e monetaria europea	6	10			X
12	Desenvolvemento sostible e erradicación da pobreza	Crecedo económico e impacto medioambiental. O desenvolvemento sostible. Erradicación da pobreza	6	10			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Principios básicos de economía	10

Crterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Comprender a realidade económica actual, analizando a repercusión das decisións adoptadas no ámbito económico, valorando os procesos de integración económica e establecendo comparacións sobre as solucións alternativas que ofrecen os distintos sistemas.	Compara sistemas económicos, utilizando exemplos actuais do ámbito internacional.	PE	85
CA1.2 - Comprender o problema da escaseza, identificando os motivos e comparando, de maneira xustificada, diferentes estratexias económicas de resolución deste.	Recoñece a escaseza e a correspondente necesidade de elixir entre decisións alternativas, como problema máis determinante para afrontar en todo sistema económico.		
CA1.6 - Comprender a organización dos axentes económicos no fluxo da renda establecendo relacións entre eles e determinando a súa repercusión no desenvolvemento económico e benestar social.	Identifica aos axentes económicos no fluxo circular da renda e analiza as funcións que realizan entre eles.		
CA3.1 - Analizar o problema da asignación de recursos na satisfacción das necesidades, tanto individuais como colectivas -a escaseza-, identificando os motivos e comparando, de maneira xustificada, diferentes estratexias económicas de resolución deste.	Identifica e entende os principios económicos.. Principio de custo beneficio, de incentivos e o custo de oportunidade.		
CA3.8 - Identificar os retos e os desafíos dunha economía global propondo iniciativas que fomenten a equidade, a xustiza e a sostibilidade e analizando, con sentido crítico, o impacto que provoca a globalización, a nova economía e a revolución dixital no benestar económico e social dos cidadáns.	Recoñece e explica as consecuencias do crecemento sobre a repartición da riqueza, sobre o ambiente e a calidade de vida.		
CA3.10 - Expor solucións socioeconómicas que respondan a necesidades individuais e colectivas tanto no marco das relacións nacionais coma internacionais, investigando e explorando a realidade económica tendo en conta diversos factores e aplicando as ferramentas propias do ámbito da economía	Expresa as razóns que xustifican o intercambio económico entre países. Comprende a teoría da vantaxe comparativa.		
CA4.2 - Comprender o problema básico da economía da escaseza de recursos para garantir o estado do benestar e analizar as diferentes alternativas de financiamento e os seus efectos no conxunto da sociedade.	Analiza as respostas ás preguntas clave sobre a organización dos principais sistemas económicos e como actúan fronte ao sostemento do estado do benestar.		
CA5.5 - Diferenciar os custos e os beneficios que xera para cada un dos axentes económicos no fluxo da renda establecendo relacións entre eles e determinando a súa repercusión no desenvolvemento económico e no benestar social.	Analiza e diferencia entre os fluxos real e monetario que se producen entre os axentes económicos e os mercados nos que interveñen.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Coñecer os procesos que interveñen na toma das decisións económicas de maneira individual e colectiva analizando o impacto que teñen na sociedade.	Interpreta os modelos de representación da realidade económica, e emprega os termos e a metodoloxía apropiados para analizar problemas económicos concretos.	TI	15
CA5.2 - Analizar a escaseza de recursos e a pobreza para comprender os fluxos migratorios identificando os motivos e comparando, de maneira xustificada, diferentes estratexias económicas de resolución deste.	Relaciona, para a súa interpretación, os cambios máis recentes no escenario económico mundial coas circunstancias técnicas, económicas, sociais e políticas que os explican, a partir de casos concretos de análise.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O proceso de toma de decisións económicas. A racionalidade. O custo de oportunidade. Os custos irrecuperables. A análise marxinal. Os incentivos e as expectativas. Teoría de xogos. A eficiencia. Risco e incerteza. - A macroeconomía. Os axentes económicos e o fluxo circular da renda. A demanda agregada, a oferta agregada e o seu funcionamento. - Crecemento económico e desenvolvemento. Os factores do crecemento. A distribución da renda: relación entre eficiencia e equidade. Indicadores do desenvolvemento social. Benestar e calidade de vida. - Economía positiva e economía normativa. A intervención do Estado e a súa xustificación. A política económica e os seus efectos. - A globalización: factores explicativos, oportunidades e riscos. A converxencia económica entre países e a redución das desigualdades.

UD	Título da UD	Duración
2	Sistemas económicos ou organización dunha sociedade	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.5 - Coñecer como se produce o desenvolvemento económico, o benestar social e a redución da pobreza valorando, con sentido crítico, o papel dos distintos axentes económicos que interveñen no fluxo circular da renda.	Interpreta os modelos de representación da realidade económica, e emprega os termos e a metodoloxía apropiados para analizar problemas económicos concretos.	PE	85
CA1.6 - Comprender a organización dos axentes económicos no fluxo da renda establecendo relacións entre eles e determinando a súa repercusión no desenvolvemento económico e benestar social.	Analiza as funcións dos axentes económicos, a relación existente entre eles e os mercados de factores de produción e o mercado de bens e servizos.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.10 - Expor solucións socioeconómicas que respondan a necesidades individuais e colectivas investigando e explorando a realidade económica tendo en conta diversos factores e aplicando as ferramentas propias do ámbito da economía.	Elabora unha táboa indicando as vantaxes e inconvenientes dos sistemas económicos.	TI	15
CA3.3 - Coñecer como se produce o desenvolvemento económico e o benestar social valorando, con sentido crítico, o papel dos distintos axentes económicos que interveñen no fluxo circular da renda.	Analiza e diferencia entre os fluxos real e monetario que se producen entre os axentes económicos e os mercados nos que interveñen.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A economía, as necesidades, os bens e a escaseza. O contido económico das relacións sociais. Pobreza e escaseza. A modelización como ferramenta para entender as interaccións económicas. - A organización económica e os sistemas económicos; valoración e comparación. - Teoría de xogos. O dilema do prisioneiro. Xogos repetidos e equilibrios cooperativos. - Métodos para a análise da realidade económica: o método científico, a modelización e experimentos ou ensaios económicos. - A macroeconomía. Os axentes económicos e o fluxo circular da renda. A demanda agregada, a oferta agregada e o seu funcionamento.

UD	Título da UD	Duración
3	A actividade das empresas e a súa responsabilidade social	12

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.3 - Coñecer como se produce o desenvolvemento económico e o benestar social valorando, con sentido crítico, o papel dos distintos axentes económicos que interveñen no fluxo circular da renda.	Analiza e diferencia entre os fluxos real e monetario que se producen entre os axentes económicos e os mercados nos que interveñen.	PE	85
CA3.4 - Diferenciar os custos e os beneficios xerados no fluxo circular da renda para cada un dos axentes económicos determinando a súa repercusión no desenvolvemento económico e benestar social.	Analiza a relación existente entre as empresas e as unidades domésticas e identifica os custos aos que se enfrontan as empresas ao contratar distintos factores de produción. Distingue entre as diferentes rendas que perciben as unidades domésticas, representadas no fluxo circular da renda.		
CA4.3 - Diferenciar os custos e os beneficios que xera para cada un dos axentes económicos no fluxo da renda establecendo relacións entre eles e determinando a súa repercusión no estado do benestar e no seu financiamento.	Recoñece as relacións entre os axentes económicos e a implicación que supón o pago de tributos, tanto para eles como para a sociedade.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.10 - Expor solucións socioeconómicas que respondan a necesidades individuais e colectivas investigando e explorando a realidade económica tendo en conta diversos factores e aplicando as ferramentas propias do ámbito da economía.	Elabora unha táboa indicando as vantaxes e inconvenientes dos sistemas económicos.	TI	15
CA2.1 - Valorar a repercusión dos fallos do mercado no eido microeconómico e facilitar o proceso de toma de decisións neste ámbito, recoñecendo e comprendendo o seu funcionamento.	Valora os efectos externos producidos polas empresas. Analiza os fallos de mercado e explica os métodos de control.		
CA5.3 - Coñecer os procesos que interveñen na toma das decisións económicas de maneira individual e colectiva analizando o impacto que teñen nos retos económicos actuais.	Identifica os elementos da contorna externa e interna que afectan á toma de decisións tanto individuais como colectivas, no ámbito empresarial.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Métodos para a análise da realidade económica: o método científico, a modelización e experimentos ou ensaios económicos. - A elasticidade. Os fallos de mercado. A análise custo-beneficio. - A macroeconomía. Os axentes económicos e o fluxo circular da renda. A demanda agregada, a oferta agregada e o seu funcionamento. - Economía positiva e economía normativa. A intervención do Estado e a súa xustificación. A política económica e os seus efectos. - O futuro do estado do benestar. Sostibilidade das pensións. Os fluxos migratorios e as súas implicacións socioeconómicas.

UD	Título da UD	Duración
4	A dinámica do mercado	15

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Entender o funcionamento do mercado e a natureza das transaccións que teñen lugar nel, analizando elementos como a oferta, a demanda, os prezos, os tipos de mercado e os axentes implicados e reflexionado sobre a súa importancia como fonte de mellora económica e social.	Representa e analiza os movementos e desprazamentos das curvas de oferta e demanda, coñecidos os datos das variables. Diferencia entre elasticidade-prezo, elasticidade-renda e elasticidade cruzada. Representa graficamente as curvas de oferta e demanda atendendo aos distintos tipos de elasticidade.	PE	85

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA5.4 - Analizar, con sentido crítico, como se produce o desenvolvemento económico e o benestar social con relación ao desenvolvemento sostible e aos retos económicos actuais. Estudo de casos.	Expón sobre os efectos do crecemento en relación coa equidade e benestar social. Recoñece os piares do Estado do Benestar e compáraos co existente noutros países.	TI	15

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Intercambio e mercado. Tipos e funcionamento dos mercados. Representación gráfica. - A elasticidade. Os fallos de mercado. A análise custo-beneficio. - Os obxectivos de desenvolvemento sostible (ODS) e os retos económicos actuais. Estudo de casos.

UD	Título da UD	Duración
5	Tipos de mercado e implicacións na vida das persoas	12

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.1 - Comprender a realidade económica actual analizando a repercusión das decisións adoptadas pola intervención do Estado en materia de política económica e establecendo comparacións sobre as solucións alternativas que ofrecen os distintos sistemas.	Analiza as consecuencias de aplicar políticas económicas restritivas ou expansivas. Diferencia entre política fiscal, monetaria e de oferta.	PE	85
CA4.2 - Comprender o problema básico da economía da escaseza de recursos para garantir o estado do benestar e analizar as diferentes alternativas de financiamento e os seus efectos no conxunto da sociedade.	Define o estado do benestar. Analiza o estado do benestar dados uns recursos escasos.	TI	15

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Economía positiva e economía normativa. A intervención do Estado e a súa xustificación. A política económica e os seus efectos.

UD	Título da UD	Duración
6	Fallos de mercado	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
--------------------------------	-------------------------------	-----------	----------

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.4 - Analizar con espírito crítico os fallos do mercado, avaliando as súas consecuencias e reflexionando sobre as súas posibles solucións segundo os diferentes sistemas económicos.	Valora os efectos externos producidos polas empresas. Analiza os fallos de mercado e explica os métodos de control.	PE	85
CA2.1 - Valorar a repercusión dos fallos do mercado no eido microeconómico e facilitar o proceso de toma de decisións neste ámbito, recoñecendo e comprendendo o seu funcionamento.	Analiza o contorno máis próximo e determina que tipos de mercados existen na realidade así como os efectos externos consecuencia dos fallos de mercado.		
CA2.3 - Analizar con espírito crítico os fallos do mercado, avaliando as súas consecuencias e reflexionando sobre as súas posibles solucións.	Identifica os principais fallos do mercado, as súas causas e os seus efectos para os axentes que interveñen na economía, e as opcións de actuación por parte do Estado.	TI	15
CA3.1 - Analizar o problema da asignación de recursos na satisfacción das necesidades, tanto individuais como colectivas -a escaseza-, identificando os motivos e comparando, de maneira xustificada, diferentes estratexias económicas de resolución deste.	Recoñece e explica as consecuencias do crecemento sobre a repartición da riqueza, sobre o ambiente e a calidade de vida.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Economía do comportamento. Desviacións da racionalidade económica. Decisións económicas e ética. Experimentos ou ensaios económicos. - A elasticidade. Os fallos de mercado. A análise custo-beneficio. - Crecemento económico e desenvolvemento. Os factores do crecemento. A distribución da renda: relación entre eficiencia e equidade. Indicadores do desenvolvemento social. Benestar e calidade de vida.

UD	Título da UD	Duración
7	Produción, prezos e benestar	15

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Entender o funcionamento do mercado e a natureza das transaccións que teñen lugar nel, analizando elementos como a oferta, a demanda, os prezos, os tipos de mercado e os axentes implicados e reflexionado sobre a súa importancia como fonte de mellora económica e social.	Representa a función de oferta e a demanda dentro do sistema de mercado. Recoñece os axentes económicos implicados, e calcula a elasticidade-prezo da oferta e da demanda. Para comprender o sistema de prezos e actuacións sobre eles.	PE	80
CA3.3 - Coñecer como se produce o desenvolvemento económico e o benestar social valorando, con sentido crítico, o papel dos distintos axentes económicos que interveñen no fluxo circular da renda.	Identifica os axentes económicos representados no fluxo circular da renda e as funcións que desempeñan entre eles. Diferencia entre o fluxo real e o fluxo monetario.		

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.3 - Diferenciar os custos e os beneficios que xera para cada un dos axentes económicos no fluxo da renda establecendo relacións entre eles e determinando a súa repercusión no estado do benestar e no seu financiamento.	Recoñece as relacións entre os axentes económicos e a implicación que supón o pago de tributos, tanto para eles como para a sociedade.		
CA5.5 - Diferenciar os custos e os beneficios que xera para cada un dos axentes económicos no fluxo da renda establecendo relacións entre eles e determinando a súa repercusión no desenvolvemento económico e no benestar social.	Analiza e diferencia entre os fluxos real e monetario que se producen entre os axentes económicos e os mercados nos que interveñen.		
CA4.2 - Comprender o problema básico da economía da escaseza de recursos para garantir o estado do benestar e analizar as diferentes alternativas de financiamento e os seus efectos no conxunto da sociedade.	Analiza as respostas ás preguntas clave sobre a organización dos principais sistemas económicos e como actúan fronte ao sostemento do estado do benestar.	TI	20
CA4.6 - Expor solucións socioeconómicas que respondan a necesidades individuais e colectivas propias do estado do benestar investigando e explorando a realidade económica tendo en conta diversos factores e aplicando as ferramentas propias do ámbito da economía.	Distingue e explica as funcións do Estado: fiscais, estabilizadoras, redistributivas, reguladoras e provedoras de bens e servizos públicos.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A elasticidade. Os fallos de mercado. A análise custo-beneficio. - A macroeconomía. Os axentes económicos e o fluxo circular da renda. A demanda agregada, a oferta agregada e o seu funcionamento. - Economía positiva e economía normativa. A intervención do Estado e a súa xustificación. A política económica e os seus efectos. - O futuro do estado do benestar. Sostibilidade das pensións. Os fluxos migratorios e as súas implicacións socioeconómicas.

UD	Título da UD	Duración
8	Funcionamento do mercado de traballo e igualdade de oportunidades	12

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.2 - Entender o funcionamento do mercado laboral e a natureza das transaccións que teñen lugar nel, analizando os axentes implicados e reflexionado sobre a súa importancia como fonte de mellora económica e social.	Examina e interpreta datos e gráficos de contido económico relacionados co mercado de traballo. Valora a relación da educación e a formación coas probabilidades de obter un emprego e mellores salarios.	PE	85

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.3 - Diferenciar os custos e os beneficios que xera para cada un dos axentes económicos no fluxo da renda establecendo relacións entre eles e determinando a súa repercusión no estado do benestar e no seu financiamento.	Analiza a relación que existe entre os axentes económicos e o mercado de bens e servizos e o mercado de factores de produción.		
CA3.4 - Diferenciar os custos e os beneficios xerados no fluxo circular da renda para cada un dos axentes económicos determinando a súa repercusión no desenvolvemento económico e benestar social.	Analiza a relación existente entre as empresas e as unidades domésticas e identifica os custos aos que se enfrontan as empresas ao contratar distintos factores de produción.	TI	15

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Crecemento económico e desenvolvemento. Os factores do crecemento. A distribución da renda: relación entre eficiencia e equidade. Indicadores do desenvolvemento social. Benestar e calidade de vida. - Economía laboral. O funcionamento e as tendencias dos mercados de traballo e o impacto dos custos de despedimento. Tipos de desemprego. Efectos e medidas correctoras. A brecha salarial. - Economía positiva e economía normativa. A intervención do Estado e a súa xustificación. A política económica e os seus efectos.

UD	Título da UD	Duración
9	A política fiscal responsable	12

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.1 - Comprender a realidade económica actual analizando a repercusión das decisións adoptadas pola intervención do Estado en materia de política económica e establecendo comparacións sobre as solucións alternativas que ofrecen os distintos sistemas.	Analiza as consecuencias de aplicar políticas económicas restritivas ou expansivas. Diferencia entre política fiscal, monetaria e de oferta.	PE	100

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- A política fiscal. O estado do benestar e o seu financiamento. O principio de solidariedade e os impostos. O déficit público, a débeda pública e os seus efectos. A economía mergullada.

UD	Título da UD	Duración
10	As decisións financeiras, o sistema financeiro e a política monetaria	12

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
--------------------------------	-------------------------------	-----------	----------

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.7 - Coñecer e comprender o funcionamento do sistema financeiro valorando os seus efectos sobre a economía real e analizando os elementos que interveñen nas decisións financeiras relacionadas co investimento, co aforro, cos produtos financeiros e coa procura de fontes de financiamento, para planificar e xestionar con maior responsabilidade e autonomía as propias finanzas e adoptar decisións financeiras fundamentadas.	Analiza e explica o funcionamento do diñeiro e do sistema financeiro nunha economía. Clasifica e diferencia entre distintos produtos financeiros.		
CA1.9 - Adquirir coñecementos financeiros a partir da análise do sistema financeiro, do seu funcionamento e dos efectos que se derivan das decisións adoptadas nel e establecendo conexións entre estas aprendizaxes e as súas decisións financeiras persoais que afectan a súa vida cotiá.	Utiliza simuladores para o cálculo de táboas de amortización de préstamos e cálculo de rendibilidades no caso de investimento en produtos financeiros.		
CA3.5 - Coñecer e comprender o funcionamento do sistema financeiro e a súa evolución na era dixital, analizando as novas tendencias tecnolóxicas que supoñen unha disrupción no sector financeiro, para planificar e xestionar con maior responsabilidade e autonomía as propias finanzas e adoptar decisións financeiras fundamentadas.	Comprende o concepto de nube respecto ás finanzas e a seguridade ou non que aporta ás finanzas.		
CA3.7 - Adquirir coñecementos financeiros a partir da análise do sistema financeiro, do seu funcionamento, da súa evolución e dos efectos que se derivan das decisións adoptadas nel e establecendo conexións entre estas aprendizaxes e as súas decisións financeiras persoais que afectan a súa vida cotiá.	Elabora un cadro de investimento en varios produtos financeiros partindo dunha cantidade hipotética de diñeiro. Establece a rendibilidade e o tipo de investimento en función do risco.	PE	85
CA4.1 - Comprender a realidade económica actual analizando a repercusión das decisións adoptadas pola intervención do Estado en materia de política económica e establecendo comparacións sobre as solucións alternativas que ofrecen os distintos sistemas.	Analiza as consecuencias de aplicar políticas económicas restritivas ou expansivas. Diferencia entre política fiscal, monetaria e de oferta.		
CA4.4 - Coñecer e comprender o funcionamento do sistema financeiro, da política monetaria e da estabilidade de prezos valorando os seus efectos sobre a economía real e analizando os elementos que interveñen nas decisións financeiras, como o tipo de xuro, a inflación, o aforro, os produtos financeiros e a procura de fontes de financiamento, para planificar e xestionar con maior responsabilidade e autonomía as propias finanzas e adoptar decisións financeiras fundamentadas.	Calcula as taxas de variación do IPC. Diferencia entre tipo de interese de referencia, nominal, TAE e Euribor.		
CA4.5 - Adquirir coñecementos financeiros a partir da análise do sistema financeiro e da política monetaria e establecendo conexións entre estas aprendizaxes e as súas decisións financeiras persoais que afectan a súa vida cotiá.	Comprende a política monetaria e os instrumentos de transmisión da mesma. Analiza a súa influencia sobre a toma de decisións financeiras e as consecuencias sobre a súa vida cotiá.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.8 - Planificar e xestionar con responsabilidade e progresiva autonomía as finanzas persoais e adoptar decisións fundamentadas a partir do coñecemento e da comprensión do sistema financeiro valorando os elementos que interveñen nas decisións financeiras e os efectos que estes poden provocar na economía real.	Coñece os riscos de investir en determinados produtos financeiros. Identifica aos organismos de control e busca información sobre certos produtos financeiros nas súas páxinas Web.	TI	15
CA3.6 - Planificar e xestionar con responsabilidade e progresiva autonomía as finanzas persoais e adoptar decisións fundamentadas a partir do coñecemento e da comprensión do sistema financeiro e a súa evolución na era dixital valorando os elementos que interveñen nas decisións financeiras e os efectos que estes poden provocar na economía real.	Identifica distintas formas de investimento financeiro, os folletos informativos, compara os riscos e toma decisións responsables.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Planificación e xestión das decisións financeiras: o investimento, o aforro e o consumo. Diñeiro e transaccións. Funcións do diñeiro e formas do diñeiro. Risco e beneficio. O papel dos bancos na economía. Funcionamento dos produtos financeiros como préstamos, hipotecas e os seus substitutos. Os seguros. - O sistema financeiro, o seu funcionamento e os seus efectos. Evolución do panorama financeiro. O diñeiro. Tipoloxía do diñeiro e o seu proceso de creación. - Economía positiva e economía normativa. A intervención do Estado e a súa xustificación. A política económica e os seus efectos. - A política fiscal. O estado do benestar e o seu financiamento. O principio de solidariedade e os impostos. O déficit público, a débeda pública e os seus efectos. A economía mergullada. - A política monetaria e a estabilidade de prezos. Funcionamento do mercado monetario. A inflación: teorías explicativas. Efecto das políticas monetarias sobre a inflación, o crecemento e o benestar.

UD	Título da UD	Duración
11	Comercio internacional, cooperación e a Unión Europea	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.9 - Comprender os retos económicos actuais en materia de comercio internacional e procesos de integración económica, analizando de forma crítica e construtiva os efectos económicos-sociais a partir da análise de casos reais e fomentando iniciativas que respondan ás necesidades que supoñen estes retos.	Explica o proceso de cooperación e integración económica producido na Unión Europea, e reflexiona para valorar as repercusións e as implicacións para España nun contexto global.	PE	85
CA5.1 - Comprender a realidade económica actual analizando as oportunidades e os riscos dos procesos de integración económica entre países e da globalización e a súa repercusión na redución das desigualdades.	Describe as implicacións e os efectos da globalización económica nos países e reflexiona sobre a necesidade da súa regulación e da súa coordinación.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.10 - Expor solucións socioeconómicas que respondan a necesidades individuais e colectivas tanto no marco das relacións nacionais coma internacionais, investigando e explorando a realidade económica tendo en conta diversos factores e aplicando as ferramentas propias do ámbito da economía	Expresa as razóns que xustifican o intercambio económico entre países. Comprende a teoría da vantaxe comparativa.	TI	15
CA5.8 - Expor solucións socioeconómicas que respondan a necesidades individuais e colectivas con relación aos retos económicos actuais, investigando e explorando a realidade económica tendo en conta diversos factores e aplicando as ferramentas propias do ámbito da economía.	Identifica e analiza os factores e as variables que inflúen no crecemento económico, no desenvolvemento e na redistribución da renda.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O comercio internacional, os procesos de integración económica e os seus efectos. Proteccionismo e libre comercio. A unión europea e monetaria. - A globalización: factores explicativos, oportunidades e riscos. A converxencia económica entre países e a redución das desigualdades.

UD	Título da UD	Duración
12	Desenvolvemento sostible e erradicación da pobreza	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.5 - Coñecer como se produce o desenvolvemento económico, o benestar social e a redución da pobreza valorando, con sentido crítico, o papel dos distintos axentes económicos que interveñen no fluxo circular da renda.	Interpreta os modelos de representación da realidade económica, e emprega os termos e a metodoloxía apropiados para analizar problemas económicos concretos.	PE	85
CA3.5 - Coñecer e comprender o funcionamento do sistema financeiro e a súa evolución na era dixital, analizando as novas tendencias tecnolóxicas que supoñen unha disrupción no sector financeiro, para planificar e xestionar con maior responsabilidade e autonomía as propias finanzas e adoptar decisións financeiras fundamentadas.	Comprende o concepto de nube respecto ás finanzas e a seguridade ou non que aporta ás finanzas.		
CA3.8 - Identificar os retos e os desafíos dunha economía global propondo iniciativas que fomenten a equidade, a xustiza e a sostibilidade e analizando, con sentido crítico, o impacto que provoca a globalización, a nova economía e a revolución dixital no benestar económico e social dos cidadáns.	Recoñece e explica as consecuencias do crecemento sobre a repartición da riqueza, sobre o ambiente e a calidade de vida.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA5.2 - Analizar a escaseza de recursos e a pobreza para comprender os fluxos migratorios identificando os motivos e comparando, de maneira xustificada, diferentes estratexias económicas de resolución deste.	Relaciona, para a súa interpretación, os cambios máis recentes no escenario económico mundial coas circunstancias técnicas, económicas, sociais e políticas que os explican, a partir de casos concretos de análise.		
CA5.3 - Coñecer os procesos que interveñen na toma das decisións económicas de maneira individual e colectiva analizando o impacto que teñen nos retos económicos actuais.	Comprende o proceso de toma de decisións atendendo aos principios económicos. Analiza o impacto da toma de decisións no momento actual.		
CA5.6 - Propor iniciativas que fomenten a equidade, a xustiza e a sostibilidade a partir da identificación dos retos e dos desafíos que supón a economía actual e analizando, con sentido crítico, o impacto que provoca a globalización, a nova economía e a revolución dixital no benestar económico e social dos cidadáns.	Recoñece e explica as consecuencias do crecemento sobre a repartición da riqueza, sobre o ambiente e a calidade de vida. Describe as implicacións e os efectos da globalización económica nos países e reflexiona sobre a necesidade da súa regulación e da súa coordinación.		
CA5.7 - Comprender os retos económicos actuais analizando de forma crítica e construtiva a contorna, identificando aqueles elementos que condicionan e transforman a economía e fomentando iniciativas que respondan ás necesidades que supoñen estes retos.	Distingue entre contorna externa e interna da empresa. Analiza as variables da contorna externa e estuda a influencia sobre a toma de decisións.		
CA5.4 - Analizar, con sentido crítico, como se produce o desenvolvemento económico e o benestar social con relación ao desenvolvemento sostible e aos retos económicos actuais. Estudo de casos.	Expón sobre os efectos do crecemento en relación coa equidade e benestar social.	TI	15
CA5.8 - Expor solucións socioeconómicas que respondan a necesidades individuais e colectivas con relación aos retos económicos actuais, investigando e explorando a realidade económica tendo en conta diversos factores e aplicando as ferramentas propias do ámbito da economía.	Identifica e analiza os factores e as variables que inflúen no crecemento económico, no desenvolvemento e na redistribución da renda.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A economía, as necesidades, os bens e a escaseza. O contido económico das relacións sociais. Pobreza e escaseza. A modelización como ferramenta para entender as interaccións económicas. - O comercio internacional, os procesos de integración económica e os seus efectos. Proteccionismo e libre comercio. A unión europea e monetaria. - A nova economía e a revolución dixital. A economía colaborativa. A economía circular. O impacto da revolución dixital sobre o emprego e a distribución da renda. A adaptación da poboación activa ante os retos da revolución dixital. - O futuro do estado do benestar. Sostibilidade das pensións. Os fluxos migratorios e as súas implicacións socioeconómicas. - Teorías sobre o decrecemento económico. - Os obxectivos de desenvolvemento sostible (ODS) e os retos económicos actuais. Estudo de casos.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Como normal xeral o ensino será de tipo presencial.

A relativa especialización das materias determina que a metodoloxía didáctica está fortemente condicionada polo compoñente epistemolóxico de cada materia e polas esixencias do tipo de coñecemento propio de cada unha.

Ademais, a finalidade propedéutica e orientadora da etapa esixe o traballo con metodoloxías específicas e que estas comporten un importante grao de rigor científico e de desenvolvemento de capacidades intelectuais de certo nivel (analíticas, explicativas e interpretativas).

Os criterios metodolóxicos son os seguintes:

- Adaptación ás características do alumnado de Bacharelato, ofrecendo actividades diversificadas de acordo coas capacidades intelectuais propias da etapa.
- Autonomía: facilitar a capacidade do alumnado para aprender por si mesmo.
- Actividade: fomentar a participación do alumnado na dinámica xeral da aula, combinando estratexias que propicien a individualización con outras que fomenten a socialización.
- Motivación: procurar espertar o interese do alumnado pola aprendizaxe que se lle propón.
- Integración e interdisciplinariedade: presentar os contidos con una estrutura clara, establecendo as interrelacións entre os contidos de Economía de Empresa cos de outras disciplinas afíns, como por exemplo, a historia, as matemáticas, etc..
- Rigor científico e desenvolvemento de capacidades intelectuais de certo nivel (analíticas, explicativas e interpretativas).
- Funcionalidade: fomentar a proxección práctica dos contidos e a súa aplicación ao contorno, coa finalidade de asegurar a funcionalidade das aprendizaxes en dous sentidos: o desenvolvemento de capacidades para posteriores adquisicións e a súa aplicación na vida cotiá.
- Variedade na metodoloxía, dado que o alumnado aprende a partir de fórmulas moi diversas.

Estratexias didácticas

A forma de conseguir estes obxectivos queda, en cada caso, a xuízo da profesora, en consonancia co propio carácter, a concepción do ensino e as características do seu alumnado.

Non obstante, resulta conveniente utilizar estratexias didácticas variadas, que combinen, da maneira en que se considere máis apropiada, as estratexias expositivas, acompañadas de actividades de aplicación e as estratexias de indagación.

As estratexias expositivas

Presentan ao alumnado, oralmente o mediante textos, un coñecemento xa elaborado que debe asimilar. Resultan adecuadas para introducir e para ensinar feitos e conceptos; especialmente aqueles máis abstractos e teóricos, que dificilmente o alumnado pode alcanzar solo con axudas indirectas.

Non obstante, resulta moi conveniente que esta estratexia se acompañe da realización polo alumnado de actividades ou traballos complementarios de aplicación ou indagación, que posibiliten o engarce dos novos coñecementos cos que xa ten.

As estratexias de indagación

Presentan al alumnado una serie de materiais en bruto que debe estruturar, seguindo unhas pautas de actuación. Trátase de enfrontalo a situacións problemáticas nas que debe poñer en práctica e utilizar reflexivamente conceptos, procedementos e actitudes para así adquirilos de forma consistente.

As técnicas didácticas que poden traducir estas estratexias son moi diversas. Entre elas destacan polo seu interese as

tres seguintes:

- As tarefas sen unha solución clara e pechada, nas que as distintas opcións son igualmente posibles e válidas, para facer reflexionar ao alumnado sobre a complexidade dos problemas humanos e sociais, sobre o carácter relativo e imperfecto das solucións aportadas e sobre a natureza provisional do coñecemento humano.
- O estudo de casos ou feitos e situacións concretas como instrumento para motivar e facer máis significativo o estudo dos fenómenos xerais e para abordar os procedementos de causalidade múltiple.
- Os proxectos de investigación, estudos ou traballos habitúan ao alumnado a afrontar e a resolver problemas con certa autonomía, a facerse preguntas e a adquirir experiencia na busca e na consulta autónoma. Ademais, facilítanlle una experiencia valiosa sobre el traballo dos especialistas na materia e o coñecemento científico.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Libro de texto Economía 1º Bacharelato, autor José Sande
Economía 1, autor José Antonio Molina Marfil
Web de José Sande Compartiendo el conocimiento: https://josesande.com
Presentacións interactivas
Vídeos de introdución
Animacións que permitan explicacións máis visuais e faciliten a comprensión dos obxectivos
Actividades interactivas. Web Ecobachillerato, Econoaula e outras Autoavaliacións interactivas que favorezan a autonomía do alumnado
Revista Inversión & Finanzas
Noticias de prensa da sección de Economía dos diarios dispoñibles no centro
Impresos oficiais de impostos e outros tributos
Recibos de nóminas
Fotocopias de artigos seleccionados
Convenios colectivos

Segundo ás necesidades do alumnado empregaranse en cada UD os recursos correspondentes.

Ao remate de cada unidade didáctica para asentir e comprender mellor os contidos tratados haberá que realizar os test e test interactivos de distintas páxinas web, como Econoweb e Ecobachillerato.

Deberán tamén ler as lecturas que recomende en relación a cada unidade didáctica, responder ás preguntas sobre eses textos e buscar neles os novos conceptos aprendidos para definilos finalmente.

Usaremos simuladores para o cálculo de táboas de préstamos. O alumnado deberá usar distintas taxas de interese tendo en conta as que utilizan as diferentes entidades financeiras e logo valorar as opcións que teñen diante antes de tomar unha decisión.

Deberán resolver unha nómina en papel e posteriormente aprenderán a usar unha folla de cálculo co formato

normalizado da nómina. Usarán os datos actualizados da páxina web da Seguridade social para o cálculo de nóminas.

Respecto aos indicadores do emprego, calcularán as taxas de variación dos mesmos con datos reais obtidos das Notas de Prensa do Banco de España e do INE.

Realizarán exercicios prácticos sobre macromagnitudes, usarán datos teóricos e reais, obtidos de distintas páxinas web.

En canto a liquidación de impostos, IRPF e IVE usaremos os formularios publicados na páxina web da Axencia Tributaria.

Entenderán o que é un convenio colectivo e o seu contido buscando un no BOE, segundo a súa elección.

Respecto aos produtos financeiros, coñecerán os organismos de control entrando nas súas páxinas web, CNMV e do Banco de España. Usaremos un simulador da Bolsa virtual, poderán investir en distintos mercados e produtos de maneira ficticia e logo valorar para decidir con maior seguridade.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Nas primeiras semanas do curso realizarase unha proba ou unha observación sistemática na aula para a avaliación inicial, co obxectivo de verificar o nivel co que chega o alumnado a cada curso, para saber cal é o nivel do grupo e para detectar posibles necesidades de reforzo, apoio ou outras medidas.

Descrición do tipo de proba:

Constará de preguntas tipo test, preguntas de relación, exercicios con operacións, preguntas e respostas,.

Consecuencias do resultado da proba:

Á vista dos resultados, haberá que reforzar aqueles aspectos nos que o alumnado teña dificultades ou carencias con exercicios, test, comentarios, banda deseñada, etc.

Na reunión de avaliación inicial, poñerase en coñecemento do resto do profesorado e do departamento de orientación.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8	UD 9	UD 10
Peso UD/ Tipo Ins.	8	8	10	10	8	6	10	10	8	10
Proba escrita	85	85	85	85	85	85	80	85	100	85
Táboa de indicadores	15	15	15	15	15	15	20	15	0	15

Unidade didáctica	UD 11	UD 12	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	6	6	100
Proba escrita	85	85	86
Táboa de indicadores	15	15	14

Criterios de cualificación:

Os sistemas de avaliación son múltiples, pero en calquera caso, nos instrumentos que se deseñen, deberán estar presentes as seguintes actividades:

Actividades de tipo conceptual. Nelas o alumnado irá substituíndo de forma progresiva as ideas previas polas desenvolvidas na aula.

Actividades que resalten os aspectos de tipo metodolóxico. Por exemplo, selección e recollida de información, estruturación da mesma, análise dos datos, establecemento de hipóteses, explicación de fenómenos económicos, resolución de problemas, etc.

Actividades onde se resalten a conexión entre os conceptos económicos estudados e a propia sociedade. Por exemplo, aquelas que xorden da aplicación á vida cotiá dos contidos desenvolvidos na aula.

Respecto ao «formato» dos indicadores de táboa, vanse utilizar os seguintes:

- Actividades de debate.
- Actividades de exposición oral.
- Rúbricas.
- Probas obxectivas tipo test.
- Probas obxectivas escritas: cuestións nas que hai que xustificar as respostas ou/e resolución de exercicios e problemas.
- Actividades de busca de información en internet.
- Pequenos traballos de investigación en grupo e individuais, etc.
- Modelo de Rúbrica aplicada á elaboración dun blog ou presentación:
 - a) Categorías a ter en conta:
 1. Estrutura clara e definida.
 2. Orixinalidade.
 3. Coherencia.
 4. Estilo do blog ou presentación.
 5. Utilización das TIC
 - b) Cualificación: a) Moi boa b) Boa c) Regular d) Insuficiente

1. Estrutura clara e definida

Cualificación:

- a) Moi boa: Segue un esquema definido: introdución, antecedentes, desenvolvemento, resultado final.
- b) Boa: Segue o esquema definido, pero non matiza ben algún apartado.
- c) Regular: Fai unha exposición xeral do asunto só con algún dos apartados da cualificación alta.
- d) Insuficiente: Non hai unha estrutura definida. É unha sucesión de parágrafos desordenada.

2. Orixinalidade

Cualificación:

- a) Moi boa: O artigo ten interese relacionado coa materia, sempre que non exista noutros blogs, wikis, etc.
- b) Boa: É interesante, pero o tema está tratado bastante noutras fontes.
- c) Regular: O artigo ten pouco interese, xa que é un tema tratado noutras fontes.
- d) Insuficiente: Artigo non relacionado coa materia ou un tema de interese nulo.

3. Coherencia.

Cualificación:

- a) Moi boa: Existe unha uniformidade na redacción do artigo. Os elementos multimedia están relacionados co artigo e aparecen nos puntos axeitados.
- b) Boa: Aprécianse un máximo de dous xeitos de tratar a información textual. A información multimedia ten pouca relación co contido ou está colocada inadecuadamente.
- c) Regular: Pouca uniformidade nos diferentes parágrafos. Escasa ou inadecuada información multimedia.
- d) Insuficiente: Os parágrafos veñen de fontes diferentes e cada un deles teñen ambigüidades, (data contraditorias, etc). Non hai elementos multimedia ou son inadecuados.

4. Estilo do blog ou presentación.

- a) Moi boa: O artigo adáptase ás necesidades do blog. O xeito de expresar o artigo encádrase no estilo xeral do blog.
- b) Boa: O artigo adáptase suficientemente tanto ás necesidades como o estilo xeral do blog.
- c) Regular: O artigo adáptase pouco ás necesidades do blog. Existe algunha deficiencia respecto á adaptación ao estilo do blog.
- d) Insuficiente: O artigo nin se adapta ás necesidades nin segue o estilo do blog.

5. Utilización das TIC

- a) Moi boa: Emprega correctamente as ferramentas informáticas, dun xeito autónomo e colaborativo.
- b) Boa: Coñece as ferramentas informáticas e manéxaas con soltura, pero para certas funcións precisa axuda.
- c) Regular: Sabe usar algunha das ferramentas informáticas dun xeito básico. Precisa apoio.
- d) Insuficiente: Necesita moito apoio para facer as tarefas.

Avaliación final:

=====

O alumnado que teña pendentes todas ou algunha unidade didáctica, poderá presentarse a un exame final con aquelas non superadas anteriormente.

A proba constará de preguntas de resposta curta, de tipo test, resolución de exercicios prácticos, representacións gráficas e interpretación das mesmas.

Nota final:

=====

Calcúlase atendendo ás ponderacións aplicadas a cada unha das unidades didácticas. Cada unidade didáctica deberá alcanzar una nota de cinco puntos para ter unha avaliación positiva.

Se o resultado da nota é un número decimal haberá que redondear ao número enteiro máis próximo.

Os exames faranse sempre de forma presencial e con todos os alumnos do grupo á vez.

No caso que un alumno non poda asistir por estar confinado, fará o exame unha vez se reincorpore á docencia normal. Este exame farase fóra do horario de clases, nunha data a convir polo profesor e o alumnado. De non ser posible, poderase recuperar o exame ao remate do período lectivo durante os exames de recuperación.

Excepcionalmente os exames faranse de xeito online utilizando a plataforma de comunicación da Xunta. O alumnado terá que dispor de cámara web, auriculares, micrófono e conexión telemática. Os exames terán que ser online, de tipo individual e oral. O alumnado no exame oral terá que estar mirando para a cámara, non podendo mirar para outro lado.

En caso de existir parte práctica do exame, a profesora mediante a plataforma dixital, compartirá o enunciado do problema no que se indicará a puntuación do mesmo. O alumnado, unha vez recibido o enunciado, colocará a cámara web de tal xeito que enfoque ao propio alumno resolvendo os problemas. Poderá empregar calculadora científica (non programable). O alumnado unha vez resolto o problema, fotografará (ou escaneará) as follas de resposta e serán enviadas á profesora. A profesora unha vez recibidas as follas, comprobará que son lexibles, e procederá a compartir o seguinte problema co alumnado. E así ata esgotar os problemas. A duración da proba está establecida entre 1 hora e media e 2 horas.

Criterios de recuperación:

Actividades de recuperación:

=====

Exercicios prácticos, que lle sirvan ao alumnado para recuperar unha unidade didáctica concreta.

Actividades de representacións gráficas e interpretación de datos.

Preguntas tipo test, test interactivos, usaremos distintas páxinas web, Econoweb, Ecobachillerato...

Preguntas curtas de teoría.

Prácticas para diferenciar produtos financeiros, os máis comúns.

Liquidación do imposto, do IVE e IRPF.

Cálculo de taxas de variación do IPC, PIB, PNB e outras macromagnitudes.

As actividades de recuperación deberán ser entregadas no prazo previamente establecido e servirán para aprobar a materia. Sumarán, se están correctamente resoltos, a non ser que se detecte que foron copiados doutros.

O alumnado que teña pendentes todas ou algunha unidade didáctica, poderá presentarse a un exame final con aquelas non superadas anteriormente. O exame realizarase uns días despois da entrega das actividades de recuperación.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Para os alumnos pendentes que están cursando 2º de Bacharelato, os mecanismos para o seguimento son:

Clases de recuperación se fose posible, entrega de recursos didácticos como exercicios, actividades e algunha páxina web de referencia.

Haberá reunións de seguimento e fixarase un prazo de entrega das actividades citadas.

A finais de setembro haberá unha reunión co alumnado implicado para informarlles do traballo a realizar, das datas de entrega e tamén se fixará unha hora á semana para resolver dúbidas.

Poderán realizar exames parciais cada trimestre ou ben unha exame final se decidisen presentarse con toda a materia. En caso de coincidencia con outras probas intentarase fixar outra data máis axeitada.

Ao longo do curso a profesora fará entregas de material.

1ª entrega: constará de supostos prácticos e actividades de análise correspondentes ás unidades didácticas número 1 e 2, os que deberán ser entregados a finais de outubro.

2ª entrega: será de material similar ao anterior correspondente ás unidades didácticas números 3, 4, que deberán estar entregadas na última semana de novembro.

3ª entrega: de exercicios e actividades teórico-prácticas correspondente ás unidades didácticas números 5, 6, farase en xaneiro e deberán estar entregadas na primeira semana de febreiro..

4ª entrega: de exercicios e actividades teórico-prácticas correspondente ás unidades didácticas números 7, 8, efectuarase na primeira semana de febreiro e deberán entregala na 1ª semana de marzo.

5ª entrega: de exercicios e actividades teórico-prácticas correspondente ás unidades didácticas números 9,10, efectuarase na primeira semana de marzo e deberán entregala na última semana de marzo.

6ª última entrega: de exercicios e actividades teórico-prácticas correspondente ás unidades didácticas números 11 e 12, efectuarase na primeira semana de abril e deberán entregala na última semana de abril.

A nota de cada exame estará ponderada segundo os criterios de indicados nas táboas de «Sistema e instrumentos de avaliación».

A cualificación final será a media ponderada das notas obtidas en cada unidade didáctica, se o alumnado decidise realizar exames parciais. Para superar a materia deberá alcanzar una nota mínima de cinco.

No caso de realizar un único exame, a nota deste calcularase segundo a ponderación establecida por unidade didáctica.

A proba será escrita baseada nos criterios de avaliación que pertencen ao «Grao mínimo».

Os exames faranse sempre de forma presencial.

No caso que un estudante non poda asistir por estar confinado, fará o exame unha vez se reincorpore á docencia normal. De non ser posible, poderase recuperar o exame ao remate do período lectivo durante os exames de recuperación.

Excepcionalmente os exames faranse de xeito online utilizando a plataforma de comunicación dixital da Xunta. O alumnado terá que dispor de cámara web, auriculares, micrófono e conexión telemática. Os exames terán que ser online, de tipo individual e oral. De non contar con estes medios, non se poderá realizar a proba e a súa nota será de «non presentado» ou suspenso. O alumnado no exame oral terá que estar mirando para a cámara, non podendo mirar para outro lado.

Na parte práctica do exame a profesora, mediante a plataforma dixital, compartirá o enunciado do problema no que se indicará a puntuación do mesmo. O alumnado, unha vez recibido o enunciado, colocará a cámara web de tal xeito que enfoque ao propio alumno resolvendo os problemas. Poderá empregar calculadora científica (non programable). O alumno unha vez resolto o problema, fotografará (ou escaneará) as follas de resposta e serán enviadas á profesora. A profesora unha vez recibidas as follas, comprobará que son lexibles, e procederá a compartir o seguinte problema co alumnado. E así ata esgotar os problemas para esa parte. A duración da proba está establecida entre 1 hora e media e 2 horas.

Para superar esta proba terá que obter un mínimo de 5 puntos.

6. Medidas de atención á diversidade

Artigo 21. DECRETO 157/2022

1. Na etapa de bacharelato prestarase especial atención ás alumnas e aos alumnos con necesidade específica de apoio educativo. Para estes efectos, estableceranse as alternativas organizativas e metodolóxicas, e as medidas de atención á diversidade precisas para facilitar o acceso ao currículo deste alumnado, así como as medidas máis adecuadas para que as condicións de realización das avaliacións se adapten ás súas necesidades.

2. A escolarización e a atención do alumnado con necesidade específica de apoio educativo rexeranse polos principios de normalización e inclusión, e asegurarán a súa non discriminación e a igualdade efectiva no acceso ao sistema educativo e na permanencia nel.

Así mesmo, fomentarase a equidade e inclusión educativa, a igualdade de oportunidades e a non discriminación do alumnado con discapacidade. Para iso estableceranse as medidas de flexibilización e alternativas metodolóxicas de accesibilidade e deseño universal que sexan necesarias para conseguir que este alumnado poida acceder a unha educación de calidade en igualdade de oportunidades.

3. Os centros docentes adoptarán as medidas necesarias, nos termos establecidos pola consellería con competencias en materia de educación, para responder ás necesidades educativas concretas das súas alumnas e dos seus alumnos, tendo en conta as súas circunstancias e os seus diferentes ritmos e estilos de aprendizaxe.

Entre estas medidas estarán as de apoio educativo para o alumnado con dificultades específicas de aprendizaxe. En particular, favorecerase a flexibilización e o emprego de alternativas metodolóxicas no ensino e na avaliación da lingua estranxeira, para este alumnado.

Estas adaptacións en ningún caso se terán en conta para minorar as cualificacións obtidas.

4. A escolarización do alumnado con altas capacidades intelectuais, identificado como tal segundo o procedemento e nos termos que estableza a consellería con competencias en materia de educación, poderá flexibilizarse conforme a normativa vixente, de forma que poida reducirse un curso a duración da etapa, cando se prevexa que esta é a medida máis adecuada para o desenvolvemento do seu equilibrio persoal e a súa socialización.

5. Para a atención á diversidade do alumnado de bacharelato haberá que aterse ao disposto no Decreto 229/2011, do

7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, así como na normativa que o desenvolve.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.1 - A comprensión de lectura	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.2 - A expresión oral e escrita	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.3 - A comunicación audiovisual	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.4 - A competencia dixital	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.5 - O emprendemento social e empresarial	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.6 - O fomento do espírito crítico e científico	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.7 - A educación emocional e en valores	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.8 - A igualdade de xénero e a creatividade	X	X	X	X	X	X	X	X

	UD 9	UD 10	UD 11	UD 12
ET.1 - A comprensión de lectura	X	X	X	X
ET.2 - A expresión oral e escrita	X	X	X	X
ET.3 - A comunicación audiovisual	X	X	X	X
ET.4 - A competencia dixital	X	X	X	X
ET.5 - O emprendemento social e empresarial	X	X	X	X
ET.6 - O fomento do espírito crítico e científico	X	X	X	X
ET.7 - A educación emocional e en valores	X	X	X	X
ET.8 - A igualdade de xénero e a creatividade	X	X	X	X

Observacións:

Artigo 19 Decreto 155/2022

Ademais dos elementos transversais recollidos neste artigo, serán de aplicación nas aulas os seguintes parágrafos:

2. Do mesmo xeito, promoverase a aprendizaxe da prevención e resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social, así como dos valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto polos dereitos humanos e o rexeitamento de calquera tipo de violencia, a pluralidade, e o respecto polo Estado de dereito.

3. Evitaranse os comportamentos, os estereotipos e os contidos sexistas, así como aqueles que supoñan discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero, e incorporaranse transversalmente a realidade homosexual, bisexual, transexual, transxénero e intersexual. Así mesmo, empregaranse unha linguaxe libre de prexuízos e estereotipos sexistas e que sexa non sexista, nos termos establecidos legalmente.

4. A consellería con competencias en materia de educación fomentará as medidas para que o alumnado participe en actividades que lle permitan afianzar o espírito emprendedor e a iniciativa empresarial a partir de aptitudes como a creatividade, a autonomía, iniciativa, o traballo en equipo, a confianza nun mesmo e o sentido crítico.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Concurso sobre coñecementos financeiros.	¿ Utilización do material didáctico aloxado na páxina web «Finanzas para todos» promovida pola CNMV e Banco de España. Este material servirá para que o alumnado participe no Programa e Concurso de Educación Financeira. O concurso consistirá ne resolución de preguntas tipo test sobre cuestións financeiras, hai varias fases o grupo que supere a primeira fase poderá participar na fase nacional que se celebra cada ano en outubro do ano seguinte.			
Concurso sobre a elaboración dun vídeo de contido financeiro	Este concurso está promocionado polo Colexio Xeral de Economistas, consiste na elaboración dun vídeo, este curso o contido e sobre a seguridade financeira dos investimentos. Hai dúas fases, unha territorial, aquí en Galicia e outra nacional. Se o equipo gaña na provincia pasa á fase nacional.			
Contribución ao plan lector	Para que o alumnado poida mellorar a comprensión lectora e contribuir á aumentar o seu espírito crítico, propóñense unha serie de libros como <<La buena suerte>>, <<El Éxito para perdedores>>, <<¿Quién ha robado mi queso?>>, <<La vaca púrpura>> e outros títulos que estarán a súa disposición na Biblioteca de Centro. Despois de ler o libro terán que facer unha posta en común e contestar unha serie de preguntas nunha ficha de traballo.			
Charla sobre a fiscalidade adaptada ao alumnado.	A charla será impartida por un funcionario da Axencia Tributaria. Consistirá na exposición de vídeos educativos sobre o tema e logo outra parte de xogos, formando pequenos grupos e interaccionando entre eles.			

Observacións:

Está previsto realizar unha visita a unha empresa do contorno próximo pero aínda non hai unha data concreta.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.
2. Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreceu a aprendizaxe.
3. Conseguiuse motivar para lograr a actividade intelectual e física do alumnado.
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.
5. Contouse co apoio e coa implicación das familias no traballo do alumnado.
6. Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado.
7. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.
8. Adoptáronse as medidas organizativas adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.
9. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.
10. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.
11. Dáse un peso real á observación do traballo na aula.
12. Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo.

Descrición:

Estes indicadores de logro pretenden avaliar aspectos como a adecuación da proposta educativa ás características do grupo, a idoneidade das metodoloxías empregadas, o grao de participación do alumnado e familias no proceso de ensino e tamén a adecuada resposta ás necesidades específicas do alumnado.

Indicadores de logro concretos para avaliar a práctica docente:

1. Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.
2. Ofrécense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.
3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade.
4. Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE.
5. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.
6. Combínase o traballo individual e en equipo.
7. Poténcianse estratexias de animación á lectura.

8. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.
9. Incorporáanse as TIC aos procesos de ensino-aprendizaxe.
10. Ofrécense ao alumnado en tempo e forma adecuada os resultados das probas, traballos, etc.
11. Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección das probas, traballos, etc.
12. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos e erros.
13. Grao de implicación do profesorado nas funcións de titoría e orientación.
14. As medidas de apoio, reforzo, etc. están claramente vinculadas aos criterios de avaliación.
15. Avaliase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación e ampliación.

Para determinar o grao de cumprimento farei unha escala con catro niveis, Escala I1I I2I I3I I4I, o valor inferior I1I implica un escaso grao de cumprimento do indicador de logro e o valor superior I4I implica un perfecto grao de cumprimento.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Para realizar este procedemento é necesario establecer uns indicadores asociados a unha escala de valores: I1I I2I I3I I4I.

Indicadores:

1. Adecuación do deseño das unidades didácticas ou proxectos a partir dos elementos do currículo.
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas, e proxectos.
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.
4. Adecuación da secuenciación dos criterios para cada unha das unidades, proxectos.

5. Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada criterio.
6. Asignación a cada criterio o peso correspondente na cualificación.
7. Vinculación de cada criterio a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.
8. Asociación de cada criterio cos elementos transversais a desenvolver.
9. Fixación dunha estratexia metodolóxica común para todo o departamento.
10. Adecuación da secuencia de traballo na aula.
11. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.
12. Adecuación do libro de texto.
13. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.
14. Adecuación da proba de avaliación inicial, elaborada a partir dos criterios.
15. Adecuación do procedemento de acreditación de coñecementos previos.
16. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos, etc.
17. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación dun exame e dunha avaliación.
18. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final.
19. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación extraordinaria.
20. Adecuación dos criterios establecidos para o seguimento de materias pendentes.
21. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación desas materias pendentes.
22. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada criterio.
23. Adecuación dos programas de apoio, recuperación, etc. vinculados aos criterios.
24. Adecuación das medidas específicas de atención ao alumnado con NEAE.
25. Grao de desenvolvemento das actividades complementarias e extraescolares previstas.
26. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre criterios de avaliación e instrumentos.
27. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre os criterios de promoción.
28. Adecuación do seguimento e da revisión da programación ao longo do curso.
29. Contribución ao plan de lectura do centro.
30. Grao de integración das TIC no desenvolvemento da materia.

As propostas de mellora estarán en función do valor acadado, segundo a escala arriba establecida. Se o resultado é baixo haberá que proceder á revisión e mellora e se o valor é alto é correcta a avaliación.

9. Outros apartados